

Грибовська Ю. М.,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Ходаківська Л. О.,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,

Полтавський державний аграрний університет

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА СКЛАД ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ВІДПОВІДНО ДО НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ

Класифікацію та склад витрат виробництва визначено нормативно-правовими актами, затвердженими Міністерством фінансів України. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» витрати, що виникають у процесі звичайної діяльності, поділяються на витрати від:

- операційної (основної) діяльності;
- інвестиційної діяльності;
- фінансової діяльності [1].

У складі витрат, пов'язаних з операційною діяльністю виокремлюють:

- собівартість реалізованої продукції;
- адміністративні витрати;
- витрати на збут;
- інші операційні витрати.

На підставі п. 11 НП(С)БО 16 «Витрати» собівартість реалізованої продукції складається з:

- виробничої собівартості продукції, яка була реалізована впродовж звітного періоду;
- нерозподілених постійних загальновиробничих витрат;
- наднормативних виробничих витрат [2].

Виробнича собівартість продукції включає:

1. Прямі матеріальні витрати:

- сировина та основні матеріали, що утворюють основу створюваної продукції;
- купівельні напівфабрикати і комплектуючі вироби;
- паливо та енергія;
- будівельні матеріали;
- запасні частини;
- тара й тарні матеріали;
- допоміжні та інші матеріали, які безпосередньо належать до конкретного об'єкта витрат.

2. Прямі витрати на оплату праці:

- заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, які безпосередньо відносяться до конкретного об'єкта витрат;

- заробітна плата за окладами й тарифами, премії та заохочення, матеріальна допомога, компенсаційні виплати, оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці.

3. Інші прямі витрати:

- відрахування на соціальні заходи;
- плата за оренду земельних і майнових паїв;
- амортизація;

- втрати від браку, які включають вартість остаточно забракованої з технологічних причин продукції (виробів, вузлів, напівфабрикатів), зменшеної на її справедливую вартість, та витрат на виправлення такого неминучого браку.

4. Змінні загальновиробничі витрати – витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, дільниць), що змінюються прямо пропорційно (або майже прямо) до зміни обсягу діяльності.

5. Постійні розподілені загальновиробничі витрати – витрати на обслуговування і управління виробництвом, що залишаються незмінними (або майже незмінними) при зміні обсягу діяльності [2].

Виробничу собівартість продукції зменшують на:

- справедливую вартість супутньої продукції, яка реалізується;
- вартість використаної на підприємстві супутньої продукції в оцінці її можливого використання.

Конкретний перелік та склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції прописують у наказі про облікову політику підприємства. На основі отриманих даних про собівартість продукції проводять розрахунок планової ціни реалізації продукції, яка включає:

- виробничу собівартість;
- адміністративні витрати;
- витрати на збут;
- плановий прибуток (рентабельність);
- податки передбачені законодавством (ПДВ, акцизний збір).

Отже, виробнича собівартість продукції включає лише витрати, безпосередньо пов'язані з її виробництвом, а в частині витрат на управління – тільки розподілені загальновиробничі витрати. Усі види непрямих витрат, які безпосередньо не пов'язані з виготовленням продукції (адміністративні та збутові витрати, інші операційні витрати діяльності підприємства) не включають до складу виробничої собівартості. За виробничою собівартістю оцінюють готову продукцію та незавершене виробництво, яке входить до складу запасів.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z036-13>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.